

Cílem této práce je skromně přispět k diskusi na téma práv a povinností advokáta ve vztahu k jeho klientovi. V práci bych se rád zaměřil na právní analýzu těchto práv a povinností de lege lata podle právních a stavovských předpisů platných v září 2009 a rovněž doplním i některé úvahy de lege ferenda, zejména s ohledem na v současné době tolik diskutované problémy spojené s výkonem advokátní profese.

Práva a povinnosti advokáta ve vztahu ke klientovi tvoří ipso iure podstatnou část obsahu jejich vzájemného právního vztahu. Vztah advokáta a klienta je vztahem dvou osob, ve kterém jedna z nich je vysoce právně erudovaná a ta druhá zpravidla vystupuje z pozice laika. Tento vztah však není jen vztahem čistě ekonomickým, jak se někdy veřejnosti s ohledem na časté mediální propírání "palmáre" advokátů může mylně zdát, nýbrž je protkán množstvím dalších, zejména osobních, sociálních a v neposlední řadě i etických vazeb. Právní instituty vztahu advokáta a klienta jsou známy již z dob antického Říma a prošly poměrně dlouhým a významným vývojem. Současná dynamika vývoje právní vědy a v podstatě i celé společnosti však s sebou přináší také různá nebezpečí, která hrozí i vztahu advokáta a jeho klienta a jejich vzájemným právům a povinnostem; míním tím zejména nedávné nabourání principu profesního tajemství advokáta a tím i jeho nezávislosti, otázky povinnosti střetu zájmů a v neposlední řadě i úlohu samosprávných komor. Těmito aktuálními problémy se rovněž v této práci, ve světle práv a povinností advokáta ve vztahu ke klientovi, hodlám zabývat.

S trochou nadsázky by se dalo konstatovat, že právě vztah advokáta a klienta, z jehož obsahu jsou intra legem vymezena zejména práva a povinnosti advokáta vůči klientovi, je primárním účelem vzniku, existence a vývoje nezávislé

advokátní profese a rovněž i souvisí s její výlučnou rolí v rámci justičního systému - poskytováním právní pomoci. Tato úloha advokacie je nezastupitelná a ve své podstatě i výlučná, zejména v souvislosti s povinností advokátů obsáhnout celý právní řád.

Záměrem této práce tak není pouze ad hoc opisně popsat jednotlivá práva a povinnosti advokáta v jeho právním vztahu s klientem tak, jak je vymezeno advokátními předpisy, nýbrž také přidat aliquid novi a postihnout a upozornit na nejpodstatnější souvislosti a aktuální problémy těchto práv a povinností s ohledem třeba i na příslušnou soudní judikaturu, kárnou praxi České advokátní komory a různé jiné konsekvence, které se v právní a advokátní praxi objevují. Z tohoto důvodu se zde nebudu sáhodlouze zabývat popisem práv a povinností advokáta vůči klientovi v jednotlivých soudních řízeních, která jsou upravena příslušnými procesními normami, ačkoli o tom z důvodu uvedení do tématu učiním krátkou zmínku, nýbrž se pokusím co nejhlouběji obsáhnout téma této práce - práva a povinnosti advokáta v právním vztahu k jeho klientovi, která platí obecně, za všech okolností a v rámci i mimo veškerá soudní řízení. Před rozbořem samotných práv a povinností se však jeví jako výkladově vhodné, nejprve se zaměřit na právo na právní pomoc jako na *condicio sine qua non*, jeho ústavní a mezinárodněprávní zakotvení, stejně tak jako na roli advokáta napříč celým justičním systémem a na úpravu jeho právního postavení.